

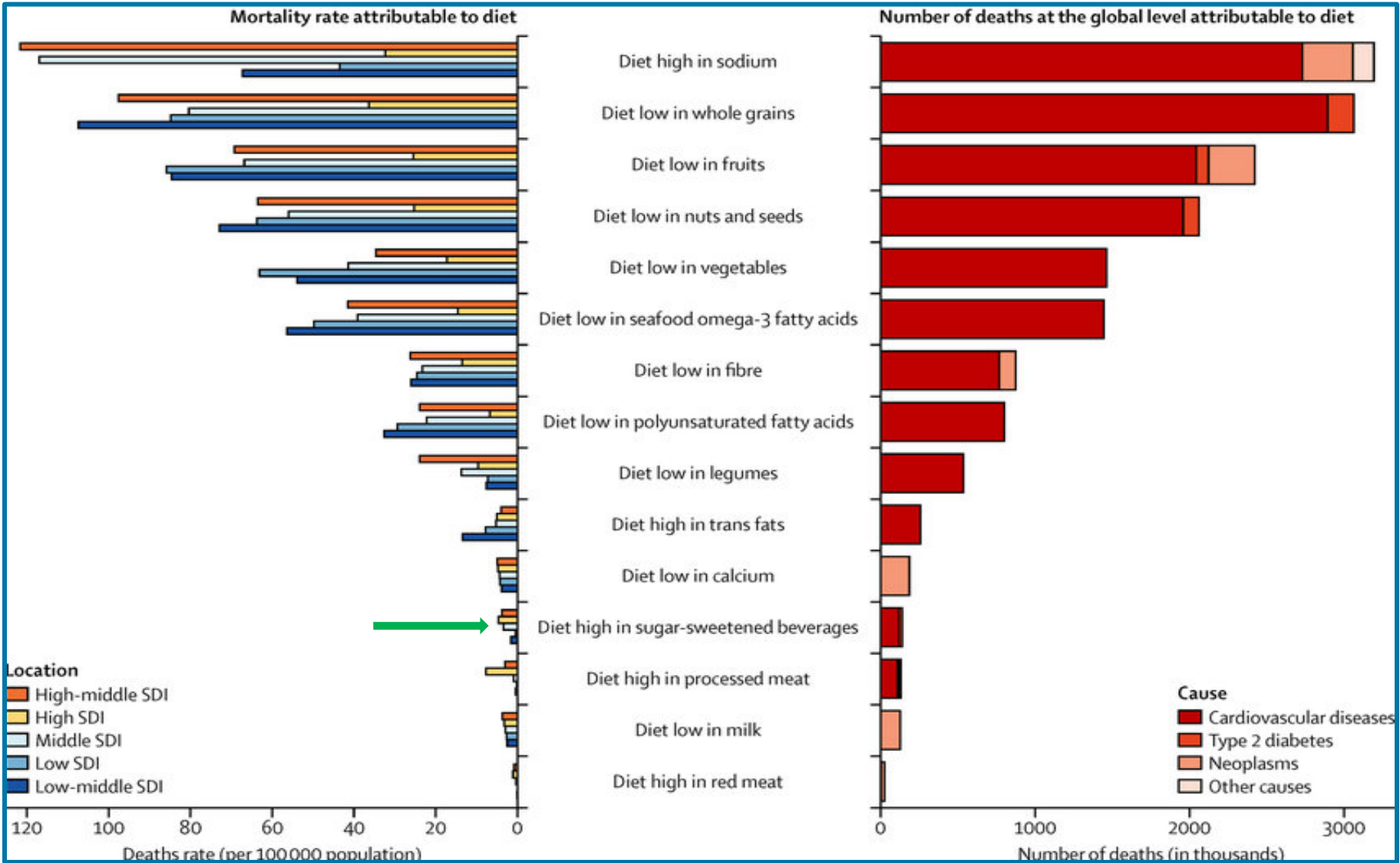
Намаляване енергийната плътност на напитките като инструмент за подобряване на здравето

Проф. д-р Веселка Дулева, дм

Национален център по общественото здраве и анализи

- Хроничните незаразни болести са **водеща причина** за смъртност в света
- В Европа 4-те основни хронични болести: сърдечно-съдови заболявания; ракови заболявания; диабет; хроничната белодробна болест представляват
- **77% от общата тежест на болестите**, 86% от причините за преждевременна смъртност
- Последни оценки показват, че около **2,8 милиона смъртни случая годишно** в ЕС са в резултат на причини, свързани с наднорменото тегло и затлъстяването.
- Пречка за устойчиво социално и икономическо развитие

Стандартизирана смъртност (на 100 000 души) в световен мащаб в зависимост от рискови фактори, свързани с храненето и ниво на социално-икономически статус - 2017 г.

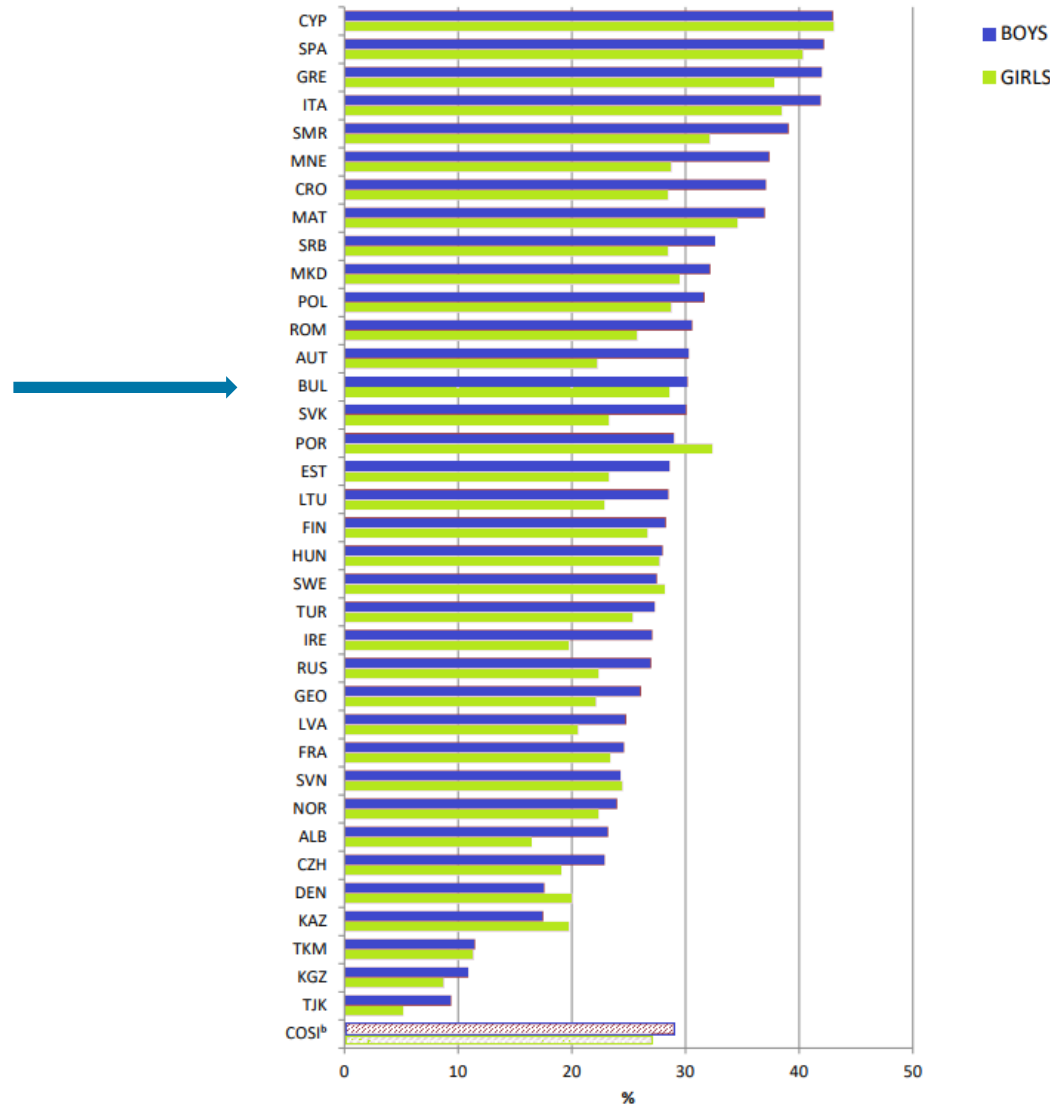

Доклад на СЗО, 2015 год. (Guideline: sugars intake for adults and children)

- Свободните захари **допринасят за общата енергийна плътност на диетата** и за положителен енергиен баланс
- **Оптималният енергиен баланс** е от решаващо значение за поддържане на здравословно телесно тегло и осигуряване на адекватен прием на хранителни вещества
- Приемът на свободни захари - особено под формата на подсладени със захар напитки:
 - увеличава общия енергиен прием
 - може да намали приема на храни, богати на полезни хранителни вещества
 - допринася за наднормено тегло и затлъстяване (рискови фактори за хронични неинфекциозни болести)
 - повишава риска от зъбен кариес (лечението използва 5–10% от бюджетите за здравеопазване)

Наднормено тегло и затлъстяване при деца, 7-9г.

Prevalence of overweight (including obesity – WHO definition) in boys and girls aged 7-9 years (%)^a

СЗО препоръчва:

Намален прием на свободни захари през целия жизнен цикъл (силна препоръка)

Както при възрастни, така и при деца, намаляване на приема на свободни захари по-малко от 10% от общия енергиен прием (силна препоръка)

Допълнително намаляване на приема на свободни захари под 5% от общия енергиен прием (условна препоръка)

РАМКА НА ЕС ЗА НАЦИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПОДБРАНИ ХРАНИТЕЛНИ ВЕЩЕСТВА, финализирана 2010

Участието на държавите-членки е изцяло на доброволен принцип и предвижда:

- координирани дейности за реформулиране на храните
- мониторинг на процеса на ниво ЕС (JAMPA, Best Remap)

ЕВРОПЕЙСКА МРЕЖА ЗА РЕДУКЦИЯ НА СОЛТА – 2008

ПРИЛОЖЕНИЕ I НАСИТЕНИ МАЗНИНИ – 2011

ПРИЛОЖЕНИЕ II: ДОБАВЕНИ ЗАХАРИ – 2016

ПРИЛОЖЕНИЕ II: ДОБАВЕНИ ЗАХАРИ – 2016

В обхвата на приложението се включват:

- **Захари** - монозахариди и дизахариди
- **Добавена захар** - захароза, фруктоза, глюкоза, нишестени хидролизати (глюкозен сироп, високо-фруктозен сироп) и други изолирани захари, добавяни по време на приготвяне и производство на храни.
- **и захарите**, намиращи се в пчелен мед, сиропи и концентрирани плодови сокове, тъй като те са източник на енергия и не допринасят значително за повишаване на други хранителни вещества в храните.

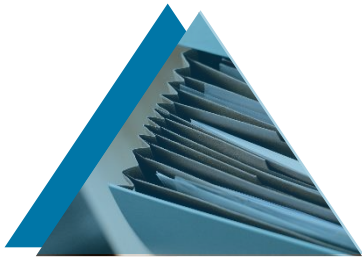
Захарните алкохоли (полиоли) - сорбитол, ксилитол, манитол, лактитол **не се включват** в термина "захари".

Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести, 2014-2020 и 2021-2025

Активно сътрудничество с хранителната индустрия

Създаден експертен съвет по Хранене към Министъра на здравеопазването, 2017 г.

Определени са **Гранични стойности на сол, мазнини, наситени мастни киселини и захари** в приоритетни за страната групи храни

Гранични стойности на добавени захари

Добавените захари в определените групи храни, **да бъдат намалени най-малко с 10%**

Предлага се и възможност производителите да се ориентират към **производство на продукти "най-добри в класа"**, които са с най-ниско съдържание на захари за съответната група храни

Следва да се постигне **широко споразумение с бизнес операторите на храни** за предприемане на мерки за реформулиране на храните по отношение съдържанието на добавени захари и за мониторинг на процеса

**Безалкохолната индустрия – отговорен
партньор в промотирането на
здравословното и балансирано хранене
и активен начин на живот**

Ангажименти и постижения на сектора

Осъзната и системно изпълнявана от индустрията роля в подкрепа създаването на по-здравословна и устойчива хранителна среда

- Развива продуктите категории, допринасящи за намаляване приема на добавени захари;
- Изпълнява доброволни ангажменти, вкл. за отговорен маркетинг със специален фокус върху децата и подрастващите;
- Осигурява достъпен и разнообразен избор, съумявайки да поддържа вкусовете, които потребителите харесват;
- Изпълнява активна, положителна роля в подпомагането на потребителите да правят информиран и отговорен избор
- Заема отговорна позиция, промотира и подкрепя здравословното и балансирано хранене и активен начин на живот

2000 – 2015г.

2/3 от портфолиото на безалкохолната индустрия - ниско калорични напитки и напитки без калории

46% увеличение на дела на продуктите без или с намалена калоричност

2 % средно принос в калорийния прием

Всеобхватен набор от действия

Реформулиране /промяна на рецептите/ на съществуващи продукти и инвестиции в нови продукти и продуктови категории с ниско калорийно съдържание или без калории;

Активна промоция/реклама на напитките с ниско калорийно съдържание или без калории

Увеличаване предлагането в по-малки опаковки в подкрепа контрола и управлението на порциите

Ясно и разбираемо етикетиране в подкрепа на информирания потребителски избор

Единственият сектор с нови доброволни ангажименти в отговор на целта на ЕС за **намаляване на добавените захари при храните с 10%** до 2020г

2015 – 2020г:

- Допълнително **15% намаляване на захарта/калориите** в портфолиото на газираните напитки
- **Реформулиране на 12%** от продуктите с добавени захари. За някои от формулите залаганата редукция е с 4-5g на 100ml или с над 19% спрямо нивата от 2015 г.
- **Увеличение с 30 до 60% на дела на ниско калоричните или без калории** напитки в цялостното портфолио на водещите производители

Предварителни данни за 2020г

- **3/4 от портфолиото** на безалкохолната индустрия - **ниско калорични напитки и напитки без калории**, в т.ч. и развиваната от индустрията категория бутилирана вода
- **66% дял на нискокалоричните или без калории напитки при газираните**, като голяма част дори не са комуникирани като диетични
- **4% ръст** на продажбите на формулите без захар, създадени като **алтернатива на най-предпочитаните от потребителите газирани напитки, подсладени със захари**;
- Значими резултати, независимо от предизвикателствата на пандемията и на фона на общия спад в категорията

Мониторинг и оценка на напредъка

Усъвършенствана методология и система за мониторинг и оценка

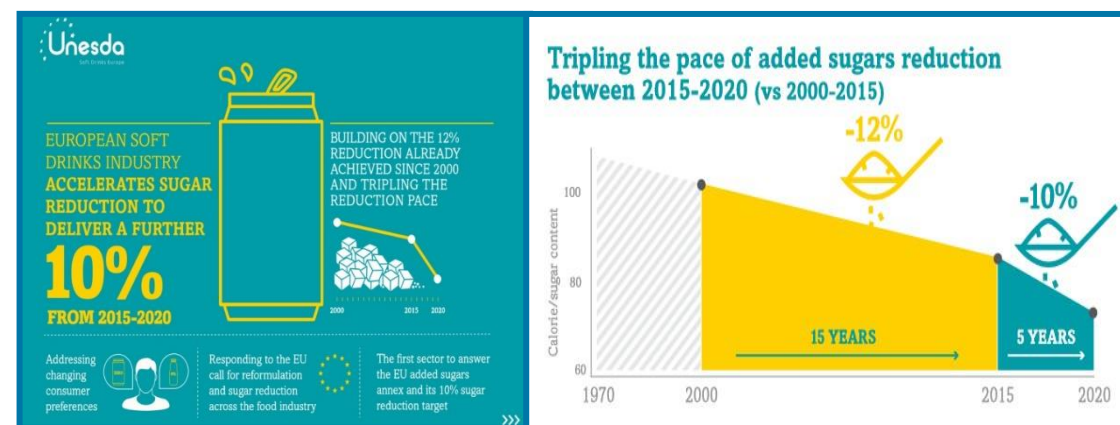
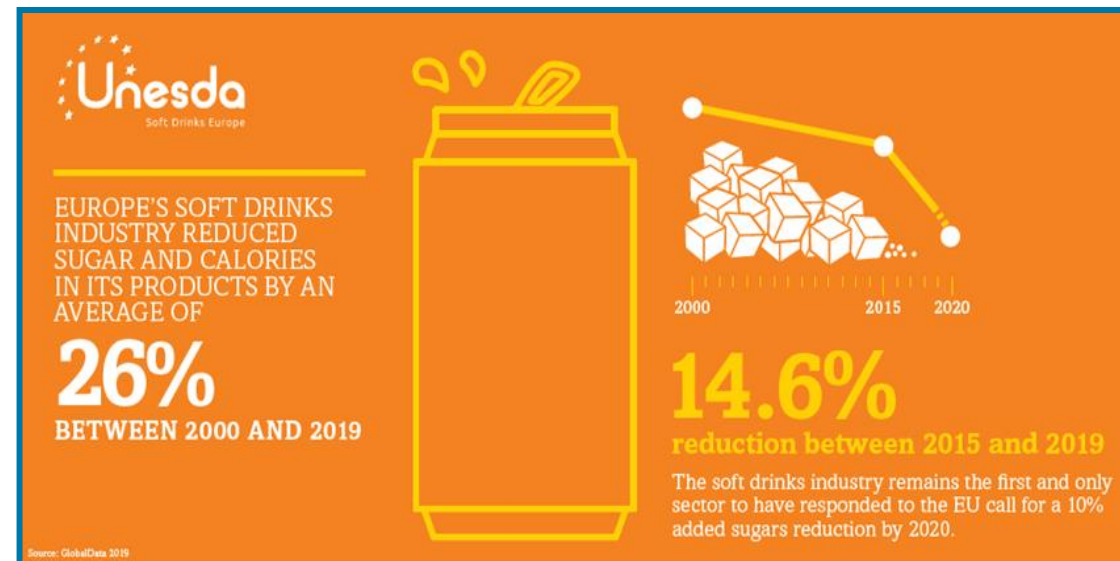
- Възложена от АПБНБ независима експертна оценка на калорийната стойност на консумираните в България безалкохолни напитки
- Включва:
 - анализ на хранителната информация на продукти покриващи минимум 80% от потреблението на изследваните категории;
 - Съпоставка с обема на потребление;
 - Методология за събиране на хранителна информация
 - Методология за изчисление на индикатори за оценка на консумираната калорийната ст-т от напитките
 - Ежегодно и съпоставка спрямо предходната година
- Окончателни резултати за 2020г – м.юли

Ангажираност на безалкохолната индустрия в ЕС

UNESDA е член-основател на Платформата за действие на ЕС по отношение на храненето, физическата активност и здравето;

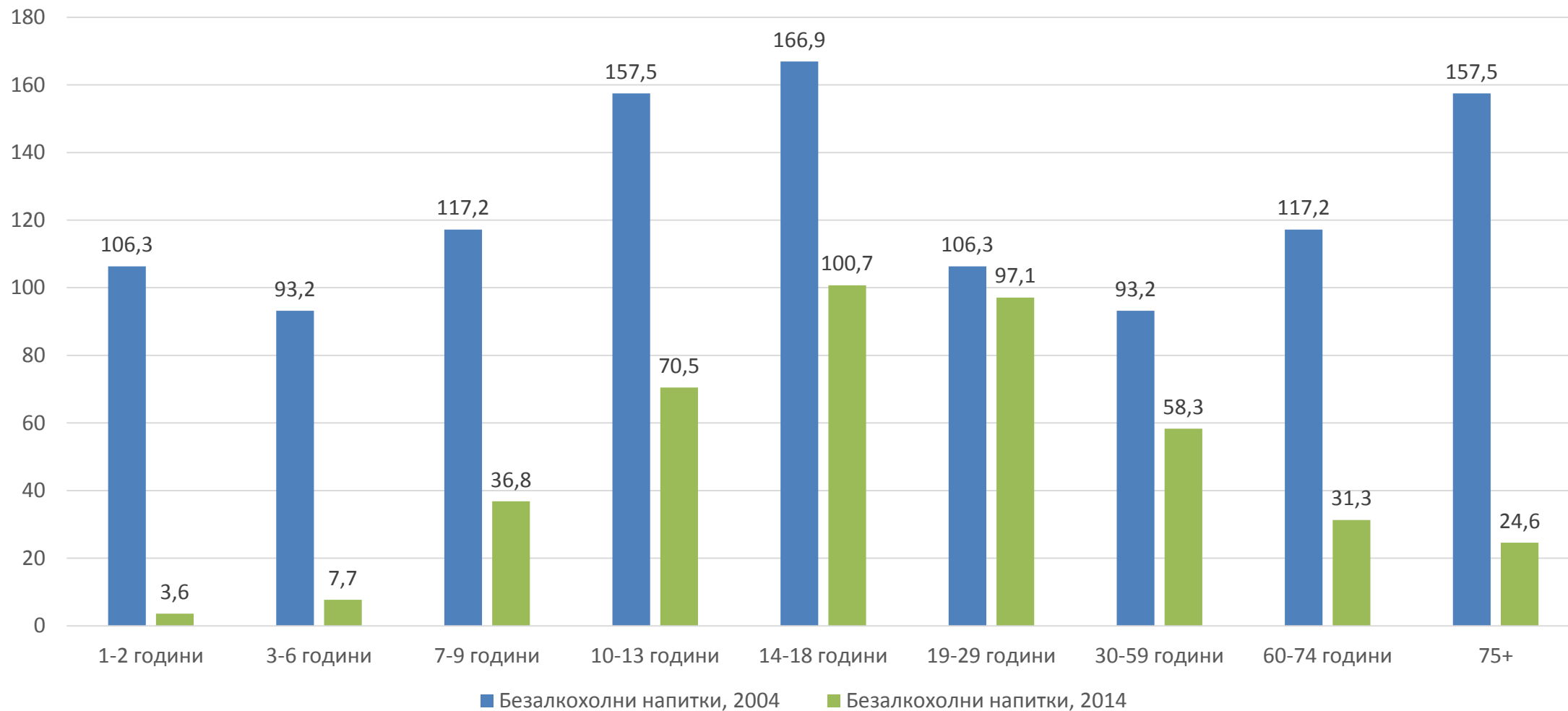
Поети и изпълнени с превизиение поредица от доброволни ангажименти през последните 15 години

- Необходимост от холистичен подход, вкл. обективна, научно потвърдена информираност за подсладителите, а не сензационни спекулации;
- Ангажирани действия от всички сектори на храните в подкрепа на по-здравословната хранителна среда

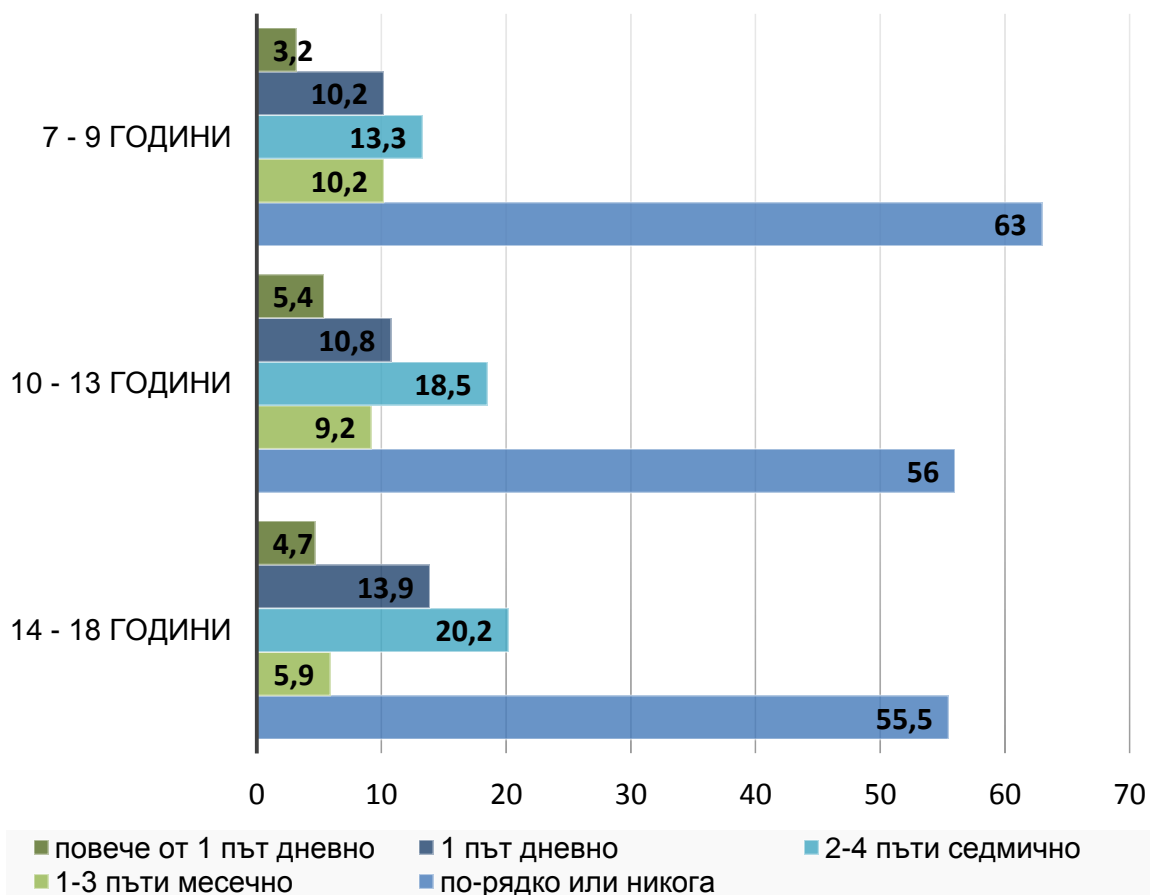
Мониторинг на хранителния прием на населението в България (НЦОЗА, 2004, 2014г.)

Средно дневна консумация (ml/ден) на безалкохолни напитки от населението

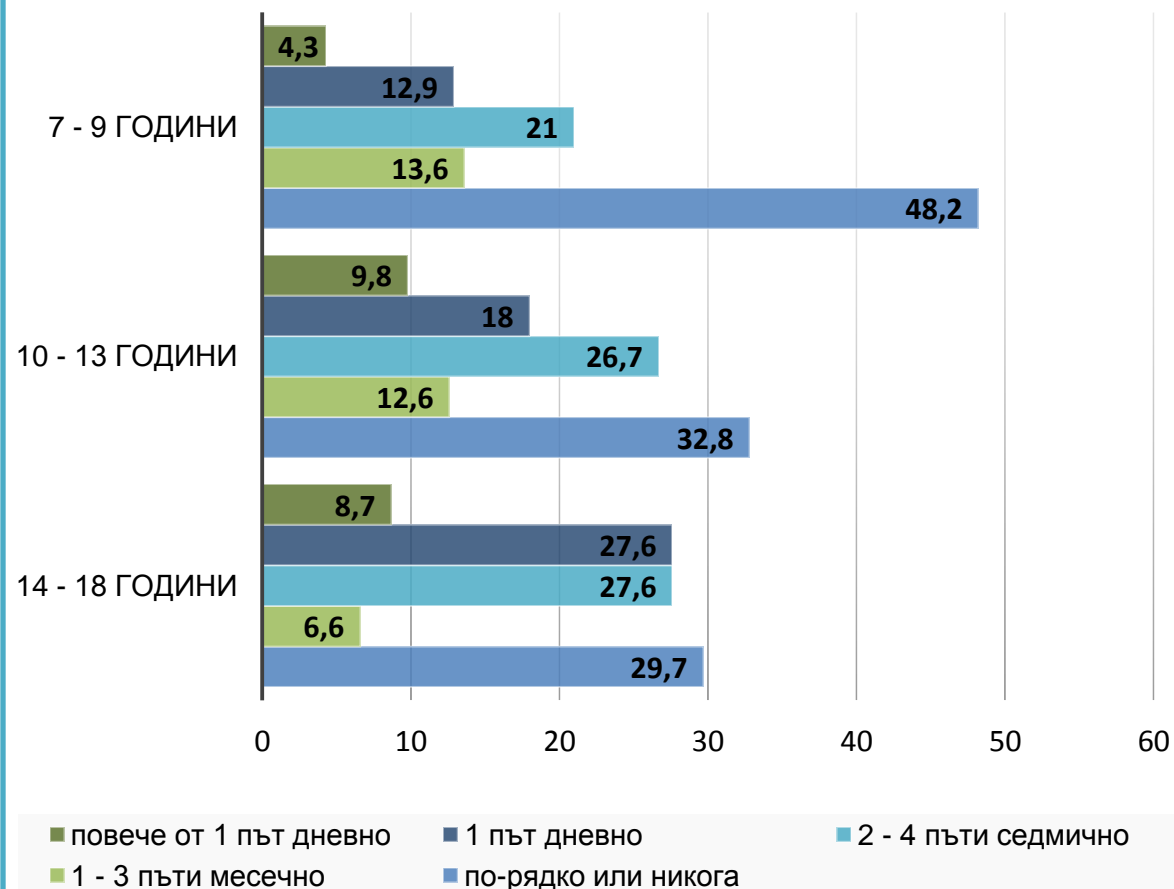

Мониторинг на хранителния прием на населението в България, НЦОЗА, 2014 год.

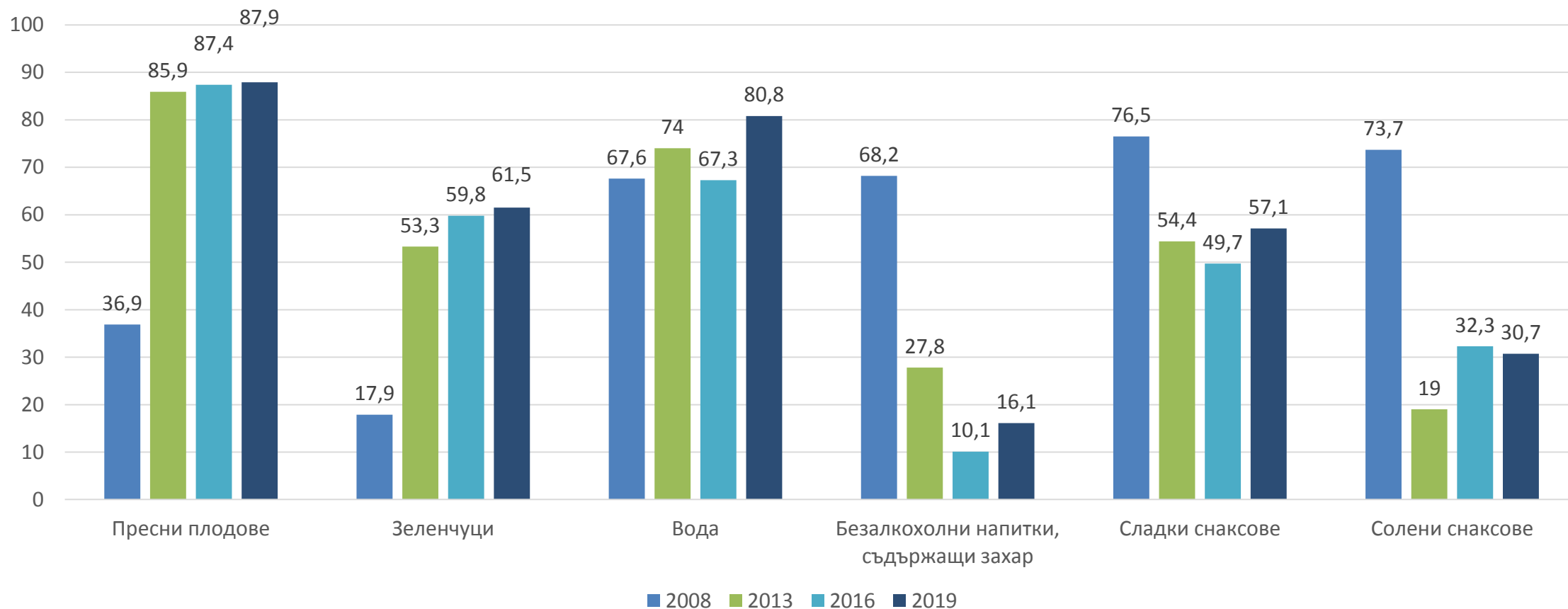
Относителен дял (%) деца на възраст 7 – 18 години, в зависимост от честотата на консумация на безалкохолни напитки със **синтетичен подсладител**

Относителен дял (%) деца на възраст 7 – 18 години, в зависимост от честотата на консумация на безалкохолни напитки със **захари**

Относителен дял на училищата в България, които предлагат на територията си определени групи храни, COSI 2008-2019

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Проф. д-р Веселка Дулева, дм

Национален център по общественно здраве и анализи

v.duleva@ncpha.government.bg